

Діло

Виходить щодня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Рикон 10., II. пов.
Конто почт. шадп. 26.726
Адреса теле. «Діло-Львів»
Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австрії Угорщині:
місячно 3-40 К.
чвертьрічно 10—
піврічно 20—
піврічно 40—
у Львові (без доставки):
місячно 3— К.
чвертьрічно 0—
піврічно 18—
піврічно 36—

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка п'ятигова, двохвилю-
това 40, в надісланім 60, в
оповістях 80 с, в редакційній
часті 1 К. Повідомлення про
випуски і зоручки 150.
Некрологи строчка 1 К.
Сталогоголошення за окремою
умовою.
Одні примірники коштують
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Видав.: Видавничий Спілка „Діло“.

Надзвичайний редактор: Д-р Василь Панейко.

Битва на східнім фронті.

ЗВІДОМЛЕННЯ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 14. липня.

ВІЙНА НА СХОДІ.

На південь від Калуша вчора в кількох місцях виявили ся бої. Положення боєве неамі-
нене. На північ від Дністра в кількох місцях
галицького фронту і на Волині артилерія з обо-
х сторін розвивали сильнішу діяльність.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На Побережжю і на тирольським фронті артил.
огонь середньої сили.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 14 липня.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Леопольда: Під Дина-
бургом і Сморгонем триває далі оживлена боє-
ва діяльність.

У східній Галичині тільки в області Бере-
жан був значний огонь. Сильні дощі також на
південь від Дністра санивали боєву діяль-
ність. Тільки на південь від Калуша виявили
ся місцеві стійки.

В області інших армій положення не змі-
нило ся.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: Над Побере-
жжями англійські наступи, котрі розпочали ся в
ночі коло Бертед зломано огнем. На захід і
півд схід від Іперу і в кількох відтинках фрон-
ту Артезі була значна боротьба артилерії.

Група військ німецького наступу
пика в рестола: Між Соасон і Ренс зросла
боєва діяльність. В Шампанії і на лівім березі
Мози відні наступу Французів відперто. На
південь від ліса Сулен наші відділи захопили
часті франц. ровів і вдержали їх мимом проти
наступів. В лісі Авакур ми взяли полонених.

Група військ князя Альбрехта:
В льотаринській долині артилерія була діяль-
ніша. Наші відділи на західнім стоці середніх
Вогевів були успішні.

Звіт російського штабу

з 12. липня.

(Таб.) Вчора розвивали ся далі наші опе-
рації над Дністром і Лівицею. По завзятій бор-
отьбі виперли ми ворога з Калуша і обсадили
місто. На захід від Богороджан на фронті Гра-
бурка Росіяна Кривич неприятели використовув-
ють горбузятий терен і здержує нашу офензиву.

Новий німецький кандлер.

БЕРЛІН (Таб.) Урядово оголошують: Ди-
мїєн Бетманн Гольвега признач. Наслідником
іменований комісар для справ виживлення Мі-
тхеліс.

Фінляндська республіка (?)

СТОКГОЛЬМ. (Таб.) „Tidning“ подає
вість, яка в Торніє насліді до Гарпаранди, що
вночі з 13. на 14. липня фінляндський сойм
проголосив незалежність Фінляндії.

Дорожняний додаток для фун- кціонерів державних

ВІДЕНЬ (Таб.) „Wiener Zeitung“ оголошує
розпорядок про північний дорожняний до-
даток платного в 12 місячних ратах від 1. лип-
ня для державних функціонерів, емеритів і вдо-
вців за держ. функціонерів і осіб, що діста-
ють т. зв. дар в ласки.

ОРГАНІЗОВАНЕ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

Відень, 12. липня 1917.

Українські роти в Одесі. — Винницька залога при-
яте Український Генеральний Комітет найвищою
військовою властю. — Український полк ім. гетьма-
на Петра Сагайдачного в Житоїрі. — Український
козацький полк ім. Гонти в Умані. — «Вільна но-
вацтво» у Звенигородщині. — Заходи коло формо-
вання українських військових частин у Симферополі.

(Ф. К.) „Русское Слово“ з 16. н. ст. червня
в телеграмі з Одеси доносить:

Під впливом північного настрою квіт-
ських Українців дня 14. червня місцева україн-
ська Рада виявила військовим властям жадання в
справі української військ. Одеська Українська Воєн-
на Рада слішно покидала до себе начальни-
ка штабу генерала Маркса і в ультимативній фор-
мі зажадала негайного сформовання українсько-
го полку з виборним українським командантом
і власними прапорами. Генерал заявив, що без
розв'язання сей справи міністром війни місцеві у-
ряди не можуть перебрати на себе ініціативи.
Переговори між генералом Марксом та одеськи-
ми Українцями прибрали гострий характер. Ви-
словлюючи спочуте Українцям, ген. Маркс скли-
кав виконавчий комітет воєнних делегатів і за-
знайомив їх з жаданнями Українців. Комітет ви-
словив Українцям спочуте, що до їх бажань ма-
ти власний полк, але прийняв резолюцію в тім
напрямі, що треба чекати окремого розв'язання
сей справи. Конфлікт поки що поладжений.
Рада послала до ген. Щербачева своїх делегатів,
просячи підтримати перед правительством жа-
дання одеських Українців.

„День“ з 17. н. ст. червня повідомляє з О-
деси:

Українська Військова Рада почала розпо-
всюджувати в останній часі прокламації, накли-
куючи Українців не виходити на фронт, поки
не будуть зорганізовані окремі українські части,
бо вихід української зорганізованої сили з О-
деси загрожувє обороні прав українського народу,
які нарушують громадянські організації та пред-
ставники воєнних властей. Під впливом сих про-
кламацій маршові роти одного в місцевих ре-
зервових полків, призначені до відіслання на фронт,
16. червня заявили, що з Одеси не підуть.
Одночасно Українці послали делегацію до го-
ловного команданта фронту ген. Щербачева з
прохенем дозволити організувати українських
полків. Офіцерів та членів полкового комітету
які умовляли роту виконати розпоряджене вій-
ськових властей, названо на зборах Ради прово-
каторами. Вчора вечером скликано засідання ви-
конавчого комітету Ради солдатських та робіт-
ничих делегатів при участі начальнича штабу
округа ген. Маркса і голови української Ради
Луценка. Збори затягнули ся до ранку й мали
дуже бурливий перебіг. Д-р Луценко відмовив
ся відкликати заяву Ради, або скликати її вду-
рге для перегляду її рішень. Він зажадав негай-
ного признання прав Українців на автономію та
військ. й заявив, що не вірить російській демо-
кратії. Запропонував комітету прийняти резо-
люцію про негайне видані акту про автономію
України та про скасування розпорядження Керен-
ського про заборону українського військового
з'їзду. Виконавчий комітет прийняв слідууючу ре-
золюцію: „Признаючи право Українців на ав-
тономію, виконавчий комітет вважає такі жада-
ня, як організувані національних частин війська,
тепер не на часі. Маршові роти треба за всяку
ціну відіслати на фронт і комітет вірить, що
Українська Рада допоможе йому в сім напрямі“. Резолюцію,
прийняту виконавчим комітетом Ради
робітничих і солдатських делегатів, розглянуть
сьогодні збори всіх ротних та полкових комі-
тетів“.

Спільні збори виконавчого комітету сол-
датських делегатів і всіх ротних та полкових
комітетів залого обговорювало положення, утво-
рене агітацією Українців в маршових ротах.
Представник місцевої Української Військової Ра-

ди Гаврилук ствердив, що прокламація, яка за-
кликає роти не йти на фронт, видає Радою.
Не зважаючи на оклики обурення він заявив, що
30 мільонів Українців дали Раді право затрима-
ти роту. В часі дебат прибули представники
полку, маршові роти якого відмовили ся висту-
пити, й заявити, що Молдавані прилучили ся
до жадань Українців, і також жадають від-
кремлення їх в особну військову організацію. За-
гальні збори офіцерів полку постановили, що
маршові роти мають виступити на слідууючий
день. Після відходу рот, в полку мають бути
сформовані українські й молдаванські роти для
відіслання їх в національні полки. Разом з тим
збори запропонували офіцерам Українцям та
Молдаванам негайно удати ся на до рот і по-
відомити їх про рішення та закликати виступити
на фронт. Українці і Молдавані згодили ся і
безсумнісно завтра виступлять на фронт. Пові-
домлене про се викликало велику радість. Об-
єднані збори висловили офіцерам полку вдяч-
ність за гідне й тактовне виконанє обов'язків.

„Русское Слово“ з 17. н. ст. червня доно-
сить з Одеси:

Сьогодні в полудне мали виступити мар-
шові роти одного з резервних полків, україн-
зованя якого жадали Українці. Від ранку в сих
ротах почали ся заворення, викликані агітацією
Українців. В останній моменті відмовили ся ви-
ступати також і Молдавані. До рот прибули
члени виконавчих комітетів робітничих та сол-
датських делегатів і військові урядники. Настрій
дуже неспокійний.

„Утро Росії“ з 19. н. ст. червня доносить:

Начальник штабу одеського воєнного о-
круга дістав телеграфічний дозвіл тимчасового
правительства на зорганізованє українських рот
для відіслання до українських корпусів, що фор-
мують ся тепер. Одночасно штаб генерала Щер-
бачева прислав телеграму в розказом затрима-
ти відісланє маршових рот з українським скла-
дом до нового розпорядження. Діставши сю те-
леграму, Українська Рада беручи під увагу, що
затриманє рот з технічних оглядів є дуже не-
бажаним, постановила: дозволити відісланє на
фронт маршових рот. Роти виступили перей-
шовши місто з музикою і прапором, при оду-
шевляючих привіттах населеня.

„Новое Время“ з 20. н. ст. червня до-
носить:

Збори офіцерів та солдатів Українців ви-
ницької залоги у числі 2000 постановили при-
знавати Український Генеральний Комітет при
Центральній Раді найвищою для себе війсь-
ковою властю, признати Центральну Раду началь-
ним урядом України й активно підтримати цю
станову першого кав'язького українського вій-
ськового з'їзду про організацію української ар-
мії, та її підпорядкованє Українському Генераль-
ному Комітету при Центральній Раді, зажадав-
ши від тимчасового правительства негайного
виконання всіх жадань.

Та сама часопись доносить із Києва:

Український клуб ім. гетьмана Полуботка
силою заняв для власних потреб театр Трої-
цького Народного Дому, належний місту, і
умістив ся в нїм, поставивши навкруги сто-
рожу.

„Биржевія Відомости“ з 17. н. ст. червня
доносить з Житоїра:

Один з місцевих полків переіменовано в
український полк ім. гетьмана Петра Сагай-
дачного.

Та сама часопись доносить з Уманя, що
там відбуло ся віче 14 го піхотного резервно-
го полку і прийнято резолюцію, в якій жада-
еть ся переіменувати сей полк на український
козацький полк ім. Гонти.

„Русское Слово“ з 19. н. ст. червня доно-
сить з Києва:

В звенигородській повіті між місцевим се-
лянством отворилась добровільна воєнна орга-

Загально-український селянський з'їзд у Києві.

Вісник, 11. липня 1917.

(Ф. К.) Проз'їзд загальноукраїнського селянського а'їзду "Кієвська Мисль" доноситься так:

Україна і Росія.

Всі дебати засідання 11 го червня були присвячені виключно справам, зачіпленим у рефератах М. Ковалевського про переговори делегації Української Центральної Ради з тимчасовим правительством і М. Стасюка про відносини до найвищих органів російської революційної влади та до війни. Не зважаючи на значно стриманий тон і досить законні для даної хвилі висновки референтів, збори реагували на них у незвичайно підвищеному настрої, впадаючи хвилями в екстази, що висловлювалися у гострій критичній відношенні тимчасового правительства до України і навіть у критичній акції Української Центральної Ради та що впливали на окремі пропозиції резолюцій крайню радикального характеру.

Як перший бесідник на засіданні для звідомлення виступив представник від уманського повіту селянин Ковалевський.

Починаючи з реферату члена делегації Центральної Ради, свого одноіменника, котрий заявив, що намагає Українців автономії, члени правительственої комісії дали певну відповідь, що не бачать для свого якись онов, Ковалевський з обуренням вказав на історичні установи, котрі відбилися у переславських договорі Богдана Хмельницького з Москвою ще в 1654 р. Він відчитав у повноті всі пункти цього договору, підкреслюючи всю ширину повноважень українського народу, закріплену цим договором тоді на вічні часи і незалежно від грубо посягання деспотичним союзником. Наші теперішні домагання автономії — говорив бесідник — значно вузлі, а коли і їх відмовляє нам навіть революційне правительств ми повинні взяти їх самі. Практичний шлях до цього бачу вий у істайній однодушній організації всього українського народу, а зокрема селянства; ця організація повинна висловити ся конкретно і в утворенні народних міліцій, як се вже зроблено в деяких повітах. Українцям — говорив далі бесідник — треба конче утворити таку могутню національно революційну організацію, на яку Центрально Рада могла б усе повністю оперти ся. Революція жадає рішучих мійр для протидіяння контрреволюційним і контрнаціональним виступам, відкиб вони не походили. „Всі самі — се жива революція, що лише огнем обурея, — проявить же свою активну силу. Не вільно ждати!“

В такім самім дусі виступив представник від черкаського повіту селдзат селянин Білик

Він говорив, що сучасні Україні повинні йти за прикладом своїх славних предків, котрі вміль бороти ся за волю і право в оружен в руках. Хвиля велика — говорив він далі — і нам не простять наші діти і внуки, як ми її промарнуємо. Він закликавав до активного виступу з оружен в руках, але поки-що не пускаючи цього оружа в акцію. Загінчив він свою промову словами: „Нам нема чого і нікому княжити ся, — візьмемо своє!“

Хвиля одкилів слухачу котидла ся у плато-ратиснячній товпи протягом і вкінці промови висше агаданк бесідників, представників черкаського й уманського повітів, що буди історичною ареною набуридівіших виступів гайдамаків.

Потім зайшов характеристичний інцидент з представником російської соц. революційної партії Другановим котрий висловив бажане взяти участь у всіх дебатах а'їзду, які зачіпавляють його, а притом дорядкового голосу. Президія запропонувала дати йому право говорити тільки в такім разі, як хтось з бесідників доустиив би невірне плісаяне програмових завдань його партії. Ряд бесідників О. Степаненко, Миколайчук і Кибалич стояли за обмеженням допущенням до дебат Друганова. На питане Степаненка, чи признають російські соціальні революціонери за Українцями право на основані окремого національно земельного фонду, Друганов відповів, що його партія, ставлячи в свою програму соціалізацію землі в широкім загально державнім зміслі, признає необхідність існуючя одного сільного для всіх російського земельного фонду. Се заява викликала негодование аудиторії. Миколайчук зазначив, що російські соціальні революціонери говорили йому на Сибірі, що в імя політичної асиміляції

Україні повинні пожертвувати своєю народністю. Се ще більше долило оливи до огню. Вкінці Кибалич рішуче заявив, що посторонним людям нічого мішати ся в справі України, бо видавати свою думку про сі справи вони не компетентні. Дальш бесідники — українські соц. революціонери Ішманецький, Заливчий і Пугач, вказуючи на пункти ріжничі їх з російськими соц. революціонерами, тим на менше підчеркували спільність їх політичної платформи й енергійно протестували проти обмеження свободи слова і політичної компетенції їх російського товаришів. Іх виступи викликали на аудиторії бажане вражінє. Друганову дозволено забрати слово без всяких обмежень; але він, видко прибитий інцидентом, не хотів скористати зі свого права.

По залагодженню інциденту вступив представник від канівського повіту Бала. Він скептично відніс ся до Української Центральної Ради, уважаючи її склад на іна буржуазійним і тому таким, що не має права й змоги дійсно представляти інтереси українського селянства. Треба конче, на його думку, з'організувати окрему селянську Раду і доповнити Українську Центральну Раду значним числом представників від селян, — тоді може й можливо було б піддержати Центральну Раду.

Найблизчий бесідник О. Степаненко з початку протестував проти думки попередника у справі зменшення значія Центральної Ради і признав конче потрібним з'організувати Раду українських селянських депутатів та йти ного в ногу з Центральною Радою, покладаючи ся тільки на свої сили і не покладаючи надії на російське тимчасове правительств, котре відвертає ся від України і не хоче задоволити їх законних домагань. Дальше говорив бесідник, що коли Українцям не дають автономії, вони повинні зажадати самостійної української республіки. Він пропонує такі резолюції:

- 1) відкликати українських делегатів з російської Ради селянських депутатів;
- 2) проголосити, що український нарід як господар своєї землі основує власну державу — республіку;
- 3) доповнити склад Української Центральної Ради представниками ново з'організованої Ради українських селянських депутатів і проголосити Центральну Раду своїм національним тимчасовим правительством;
- 4) се тимчасове національне правительств має скликати у Києві Установчі Збори, котрі установлять порядок, сойм і земельні закони;
- 5) конче потрібно поробити заходи, щоби на конференції у Стокгольмі були представники українських соціалістів;
- 6) українське тимчасове правительств повинно вислати своїх представників на мирову конференцію;
- 7) українська війська повинна бути доведена до кінця і
- 8) від 18. н. ст. липня всі податки, збираєні від українського населеня, мають поступати виключно і в безпосереднє завідуванє Української Центральної Ради.

З дуже змістовою промовою, а також з рефератом про свою поїздку до Петрограду як делегат на всеросійський селянський а'їзд виступив Бандура, що відчитав резолюції української фракції на тій а'їзді й поділив ся своїми вражіннями з переговорів з міністрами та членами Ради рибітничих і селдзатських депутатів. Загальне його вражінє далеко не рожеве. Як його товариші, він мусить сконстатувати факт негативного відношеня до домагань України на в'ї з боку російської демократії.

В дусі попередних бесідників висловлювали ся Ковтунович і Микитюк, перший піддержуючи резолюції, внесені від імені організаційного комітету Стасюком, другий осуджуючи відношенє до української справи російської преси і російського громадянства та домагаючи ся українській адміністрації на Україні. Останній бесідник пропонує свої резолюції, передані потім президії.

В тім самім напрямі, але у ще більше рішучій формі, близький до резолюцій Степаненка, виступив Химерис. З його промови залазчує „Кієвська Мисль“ для місяця. Перше: — грім волі потрібна земля, інакше, працюючи на чужій землі, український селянин, замість волі, найде неволю. Друге: — російське тимчасове правительств явно потурає (Поджам; воно возозодило на а'їзд представників польського деліату, на котрім полковник Писудського вибрав по-

чесним членом. Бесідник вказав на грозу поділу України між Польщею і Росією. Він поставив резолюцію: поручити Українській Центральній Раді скликати всеукраїнський а'їзд і на ній утворити українську демократичну республіку.

Клунийий запропонував поручити президії надрукувати в сотках тисяч примірників протоколу теперішнього а'їзду й розіслати на місяць на імя кожного делегата по 20—30 примірників; на його думку, се може бути гарним агітаційним засобом. Його друга пропозиція — назвати Союз селянських депутатів — Ковачим союзом.

Ряд дальших бесідників Люльненко, Марцинюк, Руденко, Пашенко, Котеленець, Хоменко і Калиненко — повторював більше або менше думки, висловлені вже їх попередниками; з них треба підчеркнути думку Марцинюка — негайно вибрати український сойм.

По перерві засідання на 15 минут виийшло на трибуну з промовами ще кілька бесідників, які також домагали ся негайного здійсненя автономії. Заливчий і Михайлюк перестерігали селян перед наростаючою українською буржуазією, котра вже підбираєт ся до Центральної Ради з тим, щоби сісти на шию простому народови.

Павличенко протестував проти цюкування селян на українську трудову інтелігенцію, яку деякі заіспілені називають буржуазією; він стояв шідком за підтриманєм Центральної Ради.

В такім самім дусі говорили Ішманецький, Кіянця і Фредро.

Кінцеву промову виголосив президент а'їзду Б. Матрос. Він говорив про права національних меншостей на Україні. На його думку, треба шляхом нових виборів відновити склад Центральної Ради. Конкретно він поставив він такі пропозиції:

- 1) поручити Центральній Раді скликати конференції недержавних народностей;
- 2) поручити тій самій Раді у можливе скорім часі виробити устав автономного а'їзду України;
- 3) поручити їй самій прискорити скликати національно територіяльного а'їзду.

Вкінці з огляду на пізній час, предсіатель запропонував перервами дальш дебати переносити їх на найблизчий день, а тепер вибрати редакційну комісію для залагодженя вишнього обробленя предложених резолюцій. Вибрано комісію з 5 людей, а сі вибори а'їзду засіданє а'їзду майже до 11 год. вночі.

Відношенє до війни.

Пізно у вечері а'їзд ухвалив ряд резолюцій у справі відношеня до війни:

- 1) Б'їрчи під увагу, що війна потрібна поміщикам, фабрикантам й иншим богачам, а трудовому народови несе тільки нещастє, перший загально український селянський а'їзд признає конче потрібним, аби працюючий на род воюючих держав домагав ся від своєї правительства мира без зазвату чужих земель і без контрибуцій з тим, аби кожний нарід що нахедить ся від чужим панованє, сам озичив, де він хоче належати.
- 2) З огляду на згоду союзників Росії і реглядити воєнні договори, заключаєні з іськими правительством, а'їзд уважає необхідним аби тимчасове правительств разом з союзниками негайно виробило й оголосило умови, з яких воно годить ся заключити мир.
- 3) Щоби український нарід міг же захлечено мира жити національно-політичним життє тимчасове правительств повинно похлопотати ся, щоби представники українського народу взяли участь у мирнім міжнароднім а'їзді.

Відношенє до Української Центральної Р

Ранішнє засіданє третого дня а'їзду 12. н. ст. червня відбуло ся серед ішеного настрою, викликаемого дебатами про відношенє до правительства до Центральної Ради зокрема подляною на а'їзді делегатів з Черкаського, котрий возідав, що він іizza воєнних обставин уваж український а'їзд не на часі.

Предсіателем був В. Вишнечко. З початку а'їзд вислухав кілька бесідників, що записали ся поперед голосу про відношенє до правительства. Але з огляду на те, що бесідник Кома уже сказанє в инших промовах, з огляду на припинє дальшї дебати, з огляду на успішні забороти голосу, і на несправдливую точку зогляду, кляла пролити, а не заявити жадає берський комісар Сукованин, представник часового правительства, сказав а'їздові український нарід сам господар на своїй території — центральне правительств признає ні

Росії право національного самоозначення. Сі дві основи: господарюванє на своїй землі та національне самоозначенє. Ї повинні дати в основу національно-територіально-національної автономії України у федеративній республіці з забезпеченєм меншостей, але не в змислі панюваня меншостей, а в змислі панюваня такої праці на стій над більшостю. Бронити такої праці на автономію, на думку бесідників, треба не трювати українськими корпусами, а всім 30 мільонам українським народом. В теперішню хвилину не вийде відомості, і за якої була би брама такої наблизки, і за якої було би брами такої наблизки. Центральна Рада повинна як найкорше виробити основи самоуправи.

В обороні Центральної Ради виступив Миколайчук.

Салдат Мартишевко протестував проти того, що до президію з'їзду не вибрано салдатів, і закінчив свою промову тим, що українські салдати не хочуть лишати ся в країю, а хочуть іти на фронт, відкати з оружжєм в руках, вернуть по скінченю війни.

По скінченю дебат над рефератами попереднього дня, В. Винниченко, а по нім М. Грушевський боронили Центральної Ради від нападі на неї, як почули ся на з'їзді.

В. Винниченко заявив, що Центральної Раду вибрав український національний з'їзд, хоч і не на основи загального виборчого права, котре ще не здійснено ся ніде на світі, але другим шляхом вибрати її не було можливости. Вибрати наново Раду тепер на основи загального, безпосереднього, рівного і тайного голосованя нема можливости, бо нема апарату для передення таких виборів у житє. Коли говорили, що Рада — не правительство, се вірно, бо правительство повинно мати всю повноту власти. В тім змислі Центральної Рада не правительство, а лише законодавчий орган для організованого свідомого народу, який її вибрав. Правительство воля не може бути вповні ще й тому, що її не признали ще українські народи. Але се не самовласний орган, бо висловлює волю організованого українського народу. Коли Рада не вповні демократична, то в її же і всяке правительство повинно висловити рішучі відкидання країю. Як що мало в ній селян, винні селяни, що вибирали на з'їзді до Ради не селян. Говорять, що Рада їдила „просити“ у тимчасового правительства своїх прав, але се не вірне: прошенє не було, а була заява законних домагань.

М. Грушевський бачить заслуги Центральної Ради в тім, що зроблено велике діло організації українського громадянства по розгромі і розгоні, довершеном старим правительством. Усім українським організаціям дано доступ на з'їзд, і сей з'їзд з його 900 мандатами вибрав Центральної Раду. В теперішнім часі Центральної Рада саме клопочеть ся над справою нових виборів або доповненя її. Всіх представників в місць можна наново вибрати, але се робить ся поволі. Селянський з'їзд може вибрати в посеред себе депутатів для дозвєненя Центральної Ради. То само можуть зробити військові й робітничі з'їзди. Можливі також нові вибори до Ради в цілості. Що торкається діяльности Ради, вона вела роботу спокійно, старіючи ся не ділати в користь контрреволюції, і не викликати небажаних комплікацій. Від Росії відокремляти ся вона не бажає, а змагає ся до того, щоб у демократичній республіці не було централізму, тому видає домаганє федералізму. Меншість в правах обмежена не буде. Коли привернено фінляндську конституцію, повинна бути привернена і наша перелявська конституція 1654 р., без гетьманів і старшин, а в змислі приверненя принципу автономности. Наші економічні права повинні бути розв'язані на місці, в українській Союмі (земельна праця). Право українських селян на українську землю — се основа нового ладу. В сім містить ся програма Центральної Ради.

Матрос, що виступав проти Центральної Ради, збирає голос, щоб опрокинути неведані обвинуваченя Ради, присидів йому. Вислухавши поясненя представників Центральної Ради, з'їзд приступив до резолюції з оду вчорашніх рефератів. Автори рефератів Ковалевський і Стасюк коротко арештували своїх поглядів про відношенє до Центральної правительства.

Борона другого українського військового з'їзду.

Перед голосованєм над резолюціями член Центральної Ради і військового Генерального штабу В. Винниченко подав вістку про телеграму міністра війни Керенського, котрий признає військової український з'їзд не на часі і за воєнних обставин. Вістка крайню схвалювала аудиторію і на обговоренє сеї вістки пройшла решта засіданя. В. Винниченко говорив, що ухвалю скликати другий військової з'їзд, присто на першій з'їзді. Вчора Генеральний Котет одержав телеграму від міністра війни Керенського (з копією командуючим арміями і начальникам воєнних округів) про те, що міні-

стер війни не признає можливим і за воєнних умов признати український військової з'їзд на часі, додаючи, що справа національного українського війська спійсно вносить ся на розгляд правительства. Генеральний Комітет на своїм засіданю ухвалив негайно вислати Керенському телеграму з сього приводу і вчора разом з Центральною Радою надвечірняю обговорював виторченє подолженя. „Ні у кого з нас — говорила Винниченко — ся телеграма не викликала радости (чуть ся оклики: „ганьба!“), але ми не маємо підстави робити рішучих заходів з приводу телеграм, бо правительство ще не встигло повзяти постанови з приводу домагань делегації. На можна ждати відповіді на важну справу в двох трох днях. Реченє для відповіді установлено 2—3 тижні. Лише ся в Петрограді один делегат, котрий правдоподібно привезе на днях відповідь. Тепер ми маємо у телеграмі Керенського деяку нотку відповіді, але все таки се не ціла відповідь, бо серед правительства є схильність признати наші домаганя. Сама комісія сказала нам: „Ми розуміємо, що Ви не можете вернути ся на Україну з ві мовою“. Але що спонукало Керенського так нарушити право свободи зборів? Чи важні події на фронті, від котрих може відтягнути сили з'їзду? Тепер відбувається польський військової з'їзд. На днях відкривається з'їзд всеросійських салдатських і робітничих депутатів.

Центральна Рада заявила, що вона протестує і складає з себе відповідальність за можливі наслідки. Ми не беремо відповідальности за політику гвалту й анархії, яку відкидаємо, але ми рішуче зймаємо у відношеню до правительства політику незворія і обережности. Центральна Рада вислала телеграму до всього правительства й виконуючого комітету робітничих і салдатських депутатів. Генеральний комітет вислав телеграму одному тільки Керенському (з копією ген. Брусилу й Гурову) в підчеркненім, що заборона з'їзду може викликати нелади на фронті. Військової Генеральний Комітет думає, що головкомандуючі влинуть на Керенського і він візьме свою заборону назад. Потім В. Винниченко оголосив текст телеграм, вислана Центральною Радою.

З приводу телеграм Керенського горячо висловлювало ся кілька бесідників (Котеленець, Кибальчич й інші), що предложили з'їздові висловити як найрішучіший протест. Поставлено й прийнято пропозицію відложити обговоренє телеграм Керенського до вечірного засіданя, коли буде оголошена телеграма до Керенського, вислана Генеральним Комітетом. Засіданє перервано до 5. години.

По обідній перерві засіданє з'їзду продовжало ся знов від год 5:30 і тягнуло ся до год. 11 вночі.

Предсідателем був П. Христюк, що запропонував вислухати вироблених редакційною комісією закупі з президією резолюцій з'їзду у справах автономного ладу України і відношеня до війни.

Всі резолюції з деякими незначними змінами і доповненями з'їзд признав великою більшістю голосів, а деякі одноголосно.

Резолюції в справі автономії України.

Вислухавши звідомленя з переговорів делегації Української Центральної Ради з російським тимчасовим правительством, перший загально український селянський з'їзд ухвалив:

1) прилучити ся до домагань Української Центральної Ради, проголошених в її декларації, й ждати від тимчасового правительства негайного задоволеня сих домагань;

2) беручи під увагу, що тільки зведене федеративно демократичної республіки в Росії з національно територіальною автономією України й гарантією прав національних меншостей може забезпечити край від анархії, з'їзд постановив поручити Українській Центральної Раді закупі в Загально-українською Радою селянських депутатів:

а) негайно виробити проект уставу автономії України й федеративно демократичного ладу російської республіки;

б) негайно скликати з'їзд представників інших народів й областей, що добивають ся федеративно демократичного ладу;

в) доложити всіх сил до приспіваня організації українських територіальних зборів;

3) з'їзд ухвалив, щоб у нас на Україні всі самоуправи й інституції були негайно закупішені і тому закликає всі громадянські (селянські, земські й ин.) організації й адміністративні інституції, а також військової організації України помагати Українській Центральної Раді й загально-українській Раді селянських депутатів у приготуваню автономного ладу на Україні.

Земельна справа.

По перерві вислухано реферату М. Ковалевського у земельній справі. Загальні висновки референта такі:

Право приватного володіння на землі треба скасувати, земля повинна стати власністю народу, котрий її оброблює. Тому треба конче оснувати національний земельний фонд, яким буде завідувати власть народу. Для справедливого поділу землі треба установити земельну норму, відповідну нормі ажуживаня, себ-то стільки, скільки може земля обробити хлібороб зі спосю родиною власними силами для забезпеченя існуваня (сея норма — не більше трудової і не менше норми ажуживаня). Далі референт поставив питанє: як відобрати землю від приватних власників? викулом чи без викупу? і відповів: без викупу. Давши короткий огляд аграрних програм різних партій, він ширше задержав ся на програмі українських революціонерів і бачив у ній найраціональніший лік від усіх бід сеї трудної для селянства справи Київчанин реферат, Ковалевський амальював картини селянського щастя по війні, коли разом з переведенєм земельної реформи зацвіте агрикультура і промисловість на селі. Дискусію над рефератом відложено на другий день.

Раніше засіданє 13 червня пройшло при напруженій увазі, що зосереджувала учасників з'їзду. Обговорювано дальше найоблючіше питанє селянської діяльности — земельну справу. Проводили Матрос й Осадчий.

Як і треба було ждати, до голоду записало ся дуже багато, бо 64 бесідників. Тому з'їзд постановив дати в першу чергу слово по одному бесідникови від кожної губернії. Бесідників назначено голосованєм. Говорили особи відомі вже зі своїх промов з попередніх засідань. Заки приступлено до обговореня реферату Ковалевського, з'їзд вислухав коротенького реферату селянина Осадчого.

У своїм рефераті Осадчий розвинув окремі точки земельної програми. До земельної справи на Україні треба конче підійти без доманя дрібних трудових господарств. Справа земельних господарств, основаних на наємнім труді, розв'язуєть ся простійше: вони переходять у народній українській національний фонд. Умови користаня землею виробити місцевий земельний комітет. У першу чергу надлять ся землею безземельних, малоземельних і оборонців рідного краю. Право продажі й аренди касуєть ся. Заводить ся державне забезпеченє й пенсії для інвалідів хліборобів. Переселенє вістаєть ся засобом боротьби з безземелєм, але на розумних основах. Великі власности переходять до фонду без викупу (може в пенсіїю для власників в продинокних випадках). Надра землі, ліси й інші багатства переходять у національну власність. Український Союм і фактично український комітет завідують українською землею.

Соц. демократ Матрос полемізував вчорашнім референтом М. Ковалевським, що українські соц. демократи виразно розв'язують аграрну справу. Партія соц. демократична заявляє, що земля приватної власности переходить у руки держави і віддають ся разом з иншими землями у завідуванє місцевих органів самоуправи. Таку постанову ухвалено на з'їзді партії в 1904 р. Конференція партії, що недавно відбувала ся, поручила Центральному комітету виробити виразно означений пєсляд на земельну справу у звязку з переживаню хвилею. Партія стоїть за заборною продажі й купні землі і готить ся з думкою Каутського, що великі посілости треба оброблювати кооперативно, щоб оминити наємний труд.

Справа памятника Шевченка у Києві.

З огляду на внесену заяву, Матрос запропонував ушнувати память поета Т. Шевченка, котрий говорив, що не можна торгувати землею. Почули ся оклики: „Слава Шевченкови!“ Всі присутні встали і висловили „Заповіт“ і „Вічна пам'ять“ великому поетови.

Заріз з'їзд при яв резолюцію у справі памятника Шевченкови у Києві:

„Перший всеукраїнський селянський з'їзд, приступивши до обговореня земельної справи, передовсім розшував пам'ять нашого першого борця за землю і волю на Україні й постановив поручити Українській Центральної Раді поставити на першу чергу справу памятника Т. Шевченкови та поклопотати ся про те, щоб памятник поставлено на найкрасшій місці Києва.“

Дальші дебати про земельну справу.

М. Ковалевський дав кілька пояснень до свого реферату з огляду на те, що на слідо кілька запн осє питання від членів з'їзду. Поясненя вводять ся ось до чого: Інвентар великих маєтків приготуєть ся при кооперативних їх обробленю; будинки використають для зразкових ферм, шліф й ин.; скарбові ліси треба зберігати, але не владати в крайність, бо паливо необхідне для державних і громадянських потреб; справу насоевик повинні розв'язати земельні комітети; українські землі переходять в українській, а не загально-державний фонд, тому, що вони ліпші від великоруських.

Жівностенська Банка в Празі

Капітал акційний К. 80,000.000. — Фонд резервовий К. 25,000.000.

Філії: в Бераї, Чеських Будйовицях, Фридку-Містку, Градцу-Крал., Іглаві, Карльсбаді, Клятовах, Коліні, Кракові, Ліберні, Львові, Мільніку, Оломуці, Мор. Остраві, Пардубицях, Піску, Пільні, Простеві, Таборі, Трієсті і у Відні.

підвищує капітал акційний о К 20,000.000 — з К 80,000.000 на К. 100,000.000.

запрошує до уділу в субскрипції 100.000 нових акцій по К. 200 номін. варт., по курсі субскрипційнім К 260 для акціонерів, а К 280 для неакціонерів.

На 4 старі акції надає 1 нова акція. При оголошенню складають акціонари кавцію в квоті К. 60, а неакціонари К 80 від кожної субскрибованої акції.

Реченєць субскрипції вичить ся 16. липня 1917. о год. 12. в полудне.

Зголошенє: приймає, всіляких посьненє уділяє і безлатно проспекти вислає, крім Централі в Празі і всіх її філій

Жівностенська Банка філія у Львові, ул. Ягайлонська ч. 8.

482 3-3

З парламентарних комісій

ВІДЕНЬ 14. липня. (Тжб.) На засіданню конституційної комісії през. мін. Зайндлер висловив становище прав. уряду. Воно дає тільки причини, а палата сама вибере собі форму і дорогу реформи, якої потребу здавна відчувало ся. Причиною тому була конституційно-правна неохотка конструкційна, а саме § 19. основних законів. Той § говорить про рівноправність народностей, але той загальної постанови досі не сарцизовано. Всі дороги, які вели до тої цілі, губили ся в лабіринті. Тут було жерело політичних страждань і могло виглядати, мов би Австрія була хорою державою.

Кодик углядаєть ся особливі властивости всіх народностей, то не тільки привязанє до династії буде їх лучити, але набере більшої сили довголітня звязь, в якій стояли і стоять народи. Треба спробувати розв'язати задачу в духу престольної бесіди, а конституція найвидє від парламенту. Тим збудуєть ся підвалини будучого мирного розвитку. Будє се праця в рамках воєнних цілей перед очима заграниці, бо Австрія борєть ся за права своїх народів, щоб могли рішати про свою судьбу, мали право самовизначєня при задержанню державної єдності.

Комісія бюджетова провірюючи державні доходи рішила жадати звітів, які комісія для контролю державних доходів предкавала цісарєви за час єри гр. Штірка.

НОВИНКИ.

Львів, 14 липня 1917.

— „Український кабінет“. Чи подана в поле редній часі „Діла“ телеграма п. к. Бюра кореспондентівського про склад „українського кабінету“, а назвєть про саму назву цього органу відповідь дає дійсности — слога покишо провірити не можемо. Можемо тільки спростувати перекурені там імена відомих українських діячів. І так: „міністер“ війни „Теклюра“ Івоаїрно чий і тожний з п. Семеном Петлюрою, іма і особа котрого знаєть також у Львові — з його співробітництва в „Л. Н. Вістнику“ в рр. 1905—7 і з його кількотиного побуту в нашій місті. Знаєть же адвокат „Судовський“ — се іма вірно п. Валєнтин Судовський, іма котрого відома між ин. із його правничих і статистичних праць в українських видавництвах. Що до інших імен, то здаєть ся, що іма „Матієв“ треба читати Матрос. Чи Туган-Барановський і тожний з європейської слави усім єкономістом сього імени, котрий перед війною стояв недалеко українського руху — не можемо скавати.

— Знесенє русоїмаційних законів. На підставі законів з рр. 1869 і 1876 урядники московського походження на службі на Україні (південно західній краю) одержували додатки до своїх пенсій за обрусєня. Куратор киявського шкільного округу М. Василєнко зробив предствєленє до міністерства просвіти про знесенє цих додатків — Ф. К.

— „Український катехизм“. „Речь“ з 22. н. ст.

червня подає, що одно українське видавництво у Києві видало катехизм, в якім говорять ся, що всі люди наші братя, зне не Москалі, не Ляхи, не Угри, не Ромуни і Жидаи. Се вороги нашого народу, як довго вони панують над нами і гнєтуть нас. — Ф. К.

— Нова українська газета. У Винниці, на Поділю почала виходити тижнева українська часопись п. з. „Подільська Воля“, орган соціально-політичний і кооперативно економічний. Видає часопись товариство „Воля“. Редактором є Дмитро Маркович. — Ф. К.

СЛОВІСТКИ.

Неділя, 15. липня 1917.
Ніякі: греко-кат.: 6 Н. по С. — римо-кат. 7 Н. по 3.
Завтра: греко-кат.: Явита і Анаг. — римо-кат.: Фавста.
Позавтра: греко-кат.: Андреа єр. і М. — римо-кат.: Алексія.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчакової. Сала Т-ва ім. Лисєнка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 15. липня „Огні Іванової Ночі“, драма на 4 дії Г. Зудермана.

В приготованню: „Партачі і Запорозький Клад“.

Білети раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½, вечером. 1—2

Льоси на рати продаємо в правом гри го вложєню першої рати. На льоси уділюємо поможок пільних з місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансація в справах банкових. Нові льоси Австр. Черв. Хреста продаємо на рати по 8 кор. за 5 льосів разом.
БАНКОВИЙ ДИВІЗІОН
ШІЦ І ХАВС
у Львові, пл. Маріївська 7. VIII 48—7

Всесвітня Бібліотека

яка виходить неперіодично, поодинокими випусками під редакцією Івана Калиновича, надала досі такі книжочки:

№ 1. Фрідріха Шіллєра: Поезії, випуск I. (Другий поєзії, зі вступом пр. ф. Остава Граца). Львів, 1914. Ціна 60 сот.

№ 2/3. Фрідріха Шіллєра: Поезії, випуск II. (Балати Поезія. Примітки). Львів, 1914. Ціна 1 К.

№ 4/6. Александра С. Пушкіна: Драматичні твори, в перекладі, в передмовою та поясненія д-ра Івана Франка — Львів, 1917. (Се останній твір переклад „пєра пок. великого письменника“). Ціна 3 К.

№ 7/8. Й. В. Гєгого: Герман і Дрєтєв, драма з перекладі і в передмовою д-ра Івана Франка. (Друкуєть ся).

Названі випуски можна дістати в Книгарні Науково-Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10, або у Івана Калиновича в Бориславі. Хто бжеже забув видати „Всесвітньої Бібліотека“ — хай ідесть сам зарєсу видавництво, а одержить оплатно манай випуску іма вєсплку грошей. 481 3-3

! Небувале!

МОЛИТВЕННИКИ по 10 оотині! (щоденні молитви)

Крім сєго великі молитвенники по 90 с., 1 К 20 с., 1 К 30 с., і 1 К 60 с. продає і вислає лише за готівку і по надісланню поштової оплати до 5 кг ваги 1 К 20 с.

Канцєлярія Українського Педагогічного Тов. у Львові, вул. Мохнацького ч. 12.

Малі молитвенники найлучше замовляти в більшій кількості. 483 3-3

КРІВАВОГО РОКУ ілюстрований альманах на 1917 рік

ЗЛАДИВ

ЯРОСЛАВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

220 сторін

55 ілюстрацій.

Між вишк:

Більша новєля „МАРІЯ“ Василя Стефаніка. З вєсмертної теки „ДВІ ЧЕТИ“ Івана Франка. Положеного Українця „ПОЄЗІЯ“ Кобця О.

ЦІНА з корони — корто 20 сот. — поручєно 55 сот.

Замовляти:

„НАРОДНА КАНЦЄЛЯРІЯ“ Wien VIII., Josefstädterstrasse 43. I 18.

Вислаємо оборотно — тільки за готівку.